

מסמכים חדשים מגלים: כך ניסה אל"מ בנימין גיבלי להילחם על שמו הטוב

תלם יהב

פרוטוקולים ומכתבים שנכתבו בעקבות "עסק הביש" הותרו אתמול לפרסום, 62 שנה לאחר הפרשה, והם הושפם ביצד ניסה ראש אמ"ן דאז, אל"מ בנימין גיבלי, לנקות את שמו מהחשד כי הוא היה זה ש"נתן את ההוראה" להפעלת רשת הריגול הישראלית במצרים.

"עסק הביש", שנקרא גם "פרשת לבון", הוא השם שניתן להסתבכות של ישראל במצרים, כאשר נחשפה רשת הריגול שתכננה לחבל ביחסים בין מצרים למערב באמצעות ביצוע פיצוצים במצרים כך שייוצר הרושם כי מדובר בפעולה של טרוריסטים מצרים. חברי הרשת נעצרו, ושניים מהם – משה מרזוק ושמואל עזר – הוצאו להורג. במשך שנים סערה הארץ סביב השאלה מי החליט להפעיל את הרשת. גיבלי טען כי הוא קיבל את ההוראה ישירות משר הביטחון פנחס לבון, אך מנגד נטען כי הוא ביצע את הפעולה על דעת עצמו. המידע שנחשף אתמול לא נותן תשובה חד-משמעית לשאלה "מי נתן את ההוראה", אך מדגיש את מאמציו של גיבלי לנקות את שמו.

באחד המכתבים שנחשפו אתמול, שנכתב ארבע שנים לאחר הפרשה, ב-1958, כתב הרמטכ"ל דאז, חיים לסקוב, לשר הביטחון כי אל"מ גיבלי ביקש להתמנות לאלוף פיקוד המרכז. "לא אל"מ גיבלי שם רע בצה"ל, וכל עוד לא ינוקה שמו על ידי עובדות ועבודה יעמוד הדבר כמכשול בדרכו בעלייה בדרגה", כתב לסקוב. "לא אוכל להמליץ על עלייתו בדרגה כל עוד לא ודאי שאל"מ גיבלי נקי מכל מה שמייחסים לו". באוקטובר 1960 פנה גיבלי לרמטכ"ל בבקשה למנות ועדת חקירה לגיבלי הפנה אצבע מאשימה כלפי לבון וכתב: "אמרתי והגני חוזר ואומר כי ההוראות לביצוע הפעולות ניתנו על ידי לפי הוראה לכך מאת שר הביטחון". גיבלי ביקש מינוי של ועדת חקירה, וזאת לאחר שוועדה אחת כבר ביקרה את האירועים. "איני רואה כל דרך אחרת להגן על כבודי כקצין צה"ל וכאדם".

גיבלי ביקש שלא לפגוע במעמדו בצה"ל עד אשר יתברר העניין לעומקו. בינואר 1961 פנה גיבלי וביקש שנית למנות ועדת חקירה. במכתב אחר לרמטכ"ל דחה רמזיות שעלו נגדו ולפיהן הדיח עדים לעדות שקר. "לא הרחתי וישהו לעדות שקר, ולא נעשו כל זיופים לפי הוראותיי על מנת להטיל אחריות איוה שהיא על שר הביטחון דאז", כתב. "בנסיבות אלה שנוצרו סביב הפרשה על ידי הדלפות שיטתיות ויצירת דעת קהל עוינת ופוגעת המכוונת נגדי באמצעות עיתונים, ושליחי גורמים שונים, אני רואה צורך למנוע ממך ומצה"ל שיקולים והתלבטות לגבי המשך שירותי ומבקשך לשהררני משירותי בצה"ל".

הותר לפרסום

אל"מ גיבלי

"עסק הביש": הקרב של ראש אמ"ן

צילום: באדיבות ארכיון צה"ל במשרד הביטחון